

Comparative Study of Curriculum, Pedagogies, and Student Assessment in Master's Level Teacher Education Programs: A Cross-National Analysis

Azam Motamedi*

Department of Educational Sciences, Farhangian University, Tehran, Iran

(Received: December 13, 2023; Accepted: February 22, 2024)

Abstract

Teacher education systems play a crucial role in improving the quality of education and are considered highly important in various countries. This research investigates and compares the teacher education systems in Master's degree programs in four countries: the United States, Canada, England, and Iran. The study focuses on three main aspects: curriculum content, teaching methods, and student assessment. Data was collected from diverse sources, including scientific articles, books, and reliable websites, to provide solutions for enhancing the Master's level teacher education system in Iran. The findings indicate that each country utilizes different approaches and methodologies for teacher education in Master's programs.

Keywords: Educational content, Master's degree, Student assessment, Teacher education, Teaching methods.

---

* **Corresponding Author, Email:** azammotamedi91@yahoo.com

مقایسه محتوای آموزشی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان نظام‌های تربیت معلم در دوره کارشناسی ارشد: یک مطالعه تطبیقی

اعظم معتمدی*

گروه علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۲/۰۳)

چکیده

تربیت معلمان به عنوان یکی از عوامل مهم در بهبود کیفیت آموزش و پرورش، در کشورهای مختلف بسیار مهم است. در این پژوهش، نظام‌های تربیت معلم در دوره کارشناسی ارشد در زمینه محتوای آموزشی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در چهار کشور آمریکا، کانادا، انگلستان و ایران در یک مطالعه تطبیقی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از منابع مختلف از جمله مقالات علمی، کتاب‌ها و سایت‌های معتبر استفاده شد تا از این منظر راهکارهایی برای بهبود نظام تربیت معلم در دوره کارشناسی ارشد در ایران ارائه شود. نتایج نشان داد هر کشور از رویکردها و روش‌های مختلفی برای تربیت معلمان در دوره کارشناسی ارشد استفاده می‌کند. بی‌تردید هر کشور با توجه به بستر بومی خود با چالش‌ها و محدودیت‌هایی در این زمینه‌ها مواجه است که ایران نیز از این قائده مستثنا نیست. اما با مقایسه نظام‌های تربیت معلم در کشورهای مختلف می‌توان از تجربیات دیگر کشورها آموخت و در مؤلفه‌های مختلف نظام آموزشی تربیت معلم تحولاتی ایجاد کرد تا از این رهگذر راهکاری با توجه به بستر بومی ایران ارائه کرد و بهبود بیشتری در نظام آموزشی شاهد بود. این مطالعه در این جهت‌گیری انجام شده است.

واژگان کلیدی: ارزشیابی دانشجویان، تربیت معلم، روش‌های آموزشی، کارشناسی ارشد، محتوای آموزشی.

مقدمه

تفاوت‌های موجود در نظام‌های تربیت معلم در دوره‌های مختلف تحصیلی می‌تواند به شکل مستقیم و غیر مستقیم بر کیفیت آموزش و پرورش تأثیر بگذارد. تفاوت‌های مستقیم شامل تأثیر بر مهارت‌های معلمان در تدریس و بهبود نتایج آموزشی دانش‌آموزان است. در دوره‌های تحصیلی مختلف، نیازهای آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان متفاوت است و نظام‌های تربیت معلم باید با توجه به این نیازها طراحی شوند. برای مثال، در دوره دبستان، نیاز به معلمانی با تخصص در مباحث پایه و ایجاد محیط آموزشی مهیج و پر رنگ برای دانش‌آموزان وجود دارد. در دوره متوسطه، نیاز به معلمانی با توانایی‌های تخصصی بیشتر و توانایی آموزش مباحث پیچیده‌تر و گسترده‌تر و نیز استفاده از روش‌های آموزشی فراگیر و نوآورانه وجود دارد.

تفاوت‌های غیر مستقیم می‌تواند شامل تأثیر بر محیط آموزشی و رویکرد تدریس معلمان باشد. برای مثال، تربیت معلمان در دوره‌های مختلف تحصیلی ممکن است به توسعه مهارت‌های ارتباطی و روان‌شناختی معلمان بپردازد که می‌تواند بهبود محیط آموزشی و رویکرد تدریس معلمان را تسهیل کند. همچنین، نظام‌های تربیت معلم مختلف ممکن است به تفاوت در ارزش‌ها و فرهنگ آموزشی بین دوره‌های تحصیلی منجر شود که می‌تواند به تفاوت در رویکرد آموزشی و پرورشی معلمان و در نهایت به کیفیت آموزش و پرورش اثر بگذارد (لی^۱ و همکاران، ۲۰۱۶).

البته باید در نظر داشت یک نظام تربیت معلم خاص برای هر دوره تحصیلی نمی‌تواند بهبود کیفیت آموزش و پرورش را تضمین کند. زیرا کیفیت آموزش و پرورش به عوامل مختلفی بستگی دارد که نظام تربیت معلم فقط یکی از این عوامل است. عوامل دیگر شامل محیط آموزشی، منابع و تجهیزات آموزشی، رویکرد آموزشی و پرورشی، تجربه و مهارت معلمان و مدیریت آموزشی و پرورشی است (کریمرز و کریاکیدز^۲، ۲۰۱۲).

به علاوه، نظام تربیت معلم باید بر اساس نیازهای آموزشی و پرورشی دوره‌های تحصیلی طراحی

---

1. Liu

2. Creemers & Kyriakides

شود. اما این نیازها ممکن است در طول زمان تغییر کنند و نظام تربیت معلم نیاز به بهبود و تغییر داشته باشد. بنابراین، نظام تربیت معلم باید به صورت پویا و با توجه به تحولات و نیازهای آموزشی و پرورشی طراحی شود و همچنین، باید با دیگر عوامل موثر بر کیفیت آموزش و پرورش هماهنگی داشته باشد (دارلینگ هاموند^۱ و همکاران، ۲۰۰۶).

وجود نظام‌های تربیت معلم متفاوت در دوره‌های مختلف تحصیلی نمی‌تواند بهبود مهارت‌های معلمان در تدریس و بهبود نتایج آموزشی دانش‌آموزان را تضمین می‌کند، اما می‌تواند به آن کمک کند. این نظام‌ها ممکن است به معلمان کمک کنند تا مهارت‌های لازم برای تدریس در دوره‌های مختلف را به دست آورند و به نتایج آموزشی بهتری برسند. به طور مثال، یک نظام تربیت معلم در دوره دبستان ممکن است به معلمان کمک کند تا مهارت‌هایی مانند ایجاد محیط آموزشی مهیج، مدیریت کلاس، و استفاده از روش‌های آموزشی مناسب را به دست آورند. همچنین، یک نظام تربیت معلم در دوره متوسطه می‌تواند به معلمان کمک کند تا مهارت‌هایی مانند آموزش مباحث پیچیده‌تر، استفاده از فناوری آموزشی، و توسعه مهارت‌های ارتباطی با دانش‌آموزان را به دست آورند. البته بی‌تردید برای بهبود مهارت‌های معلمان و بهبود نتایج آموزشی دانش‌آموزان، عوامل دیگری نیز در نظر گرفته باید شوند، مانند تجهیزات و منابع آموزشی، محیط آموزشی، و تجربه و مهارت معلمان. بنابراین، نظام تربیت معلم فقط یکی از عواملی است که می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش و پرورش کمک کند (هاتی و یاتز^۲، ۲۰۱۴).

تجربیات مختلفی از اجرای نظام‌های تربیت معلم در دوره‌های مختلف تحصیلی وجود دارد. برای مثال:

- در برخی کشورها، نظام تربیت معلم در دوره دبستان شامل تمرین‌های عملی و کاربردی برای توسعه مهارت‌های تدریس و مدیریت کلاس است. در دوره متوسطه، تمرکز بر روی توسعه مهارت‌های تدریس موضوعات پیچیده‌تر، استفاده از فناوری آموزشی، و توسعه مهارت‌های ارتباطی با دانش‌آموزان بیشتر است.

---

1. Darling-Hammond

2. Hattie & Yates

- در برخی کشورها، نظام تربیت معلم در دوره‌های مختلف تحصیلی شامل دوره‌های تخصصی و پس از تحصیلات مرتبط با تدریس است. برای مثال، برای تدریس در دبستان، ممکن است نیاز باشد که دارای مدرک تخصصی در زمینه تربیت معلمی باشید، در حالی که برای تدریس در مقطع متوسطه، دارای مدرک تحصیلی در رشته مرتبط با موضوعاتی که تدریس می‌کنید، مانند علوم، ریاضیات، زبان انگلیسی و غیره، باشید.

- برخی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی آموزش معلمان را بر اساس نظریه‌های آموزشی مختلف ارائه می‌دهند، مانند نظریه‌های روان‌شناسی شناختی، تربیتی، روان‌شناسی رفتاری و غیره.

- در برخی کشورها، دوره‌های تخصصی آموزش معلمان به صورت رایگان برای دانشجویان ارائه می‌شود، در حالی که در برخی دیگر، دانشجویان می‌بایست هزینه‌های آموزشی را پرداخت کنند.

- برخی کشورها به معلمان پس از فارغ التحصیلی کمک‌های مالی و حقوقی می‌دهند تا به آن‌ها کمک کنند تا در تدریس و پرورش بهتر عمل کنند.

- برخی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی از روش‌های آموزشی مختلف برای آموزش معلمان استفاده می‌کنند، از جمله درس‌های حضوری، آموزش آنلاین، و کارگاه‌های آموزشی (کوچران اسمیت و زیچنر^۱، ۲۰۰۵).

در بسیاری از کشورها، تربیت معلمان به صورت تخصصی در مؤسسات آموزشی مختلف ارائه می‌شود. در این دوره‌ها، مهارت‌های مورد نیاز برای تدریس و مدیریت کلاس به دانشجویان آموزش داده می‌شود. همچنین، برخی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی معلمان را بر اساس نظریه‌های آموزشی مختلف ارائه می‌دهند، مانند نظریه‌های روان‌شناسی شناختی، تربیتی، روان‌شناسی رفتاری و غیره. علاوه بر دوره‌های تخصصی، برخی کشورها برنامه‌های آموزشی کوتاه‌مدت برای تربیت معلمان را نیز ارائه می‌دهند. این برنامه‌ها معمولاً شامل دوره‌های آموزشی کوتاه مدت در مورد موضوعات خاصی مانند فناوری آموزشی، مدیریت کلاس، ارتباط با دانش‌آموزان و خانواده‌ها، و غیره هستند.

همچنین، برخی کشورها برنامه‌های تربیت معلمان پس از فارغ‌التحصیلی را نیز ارائه می‌دهند. در این برنامه‌ها، معلمان فعالیت‌های عملی و کاربردی در زمینه تدریس و مدیریت کلاس را تجربه می‌کنند. این برنامه‌ها می‌توانند به معلمان کمک کنند تا مهارت‌های لازم برای تدریس در دوره‌های مختلف را به دست آورند و به نتایج آموزشی بهتری برسند (دارلینگ هاموند و همکاران، ۲۰۰۶).

اگرچه تجربیات مختلفی از اجرای نظام‌های تربیت معلم در دوره‌های مختلف تحصیلی وجود دارد، اما تحقیقات بیشتر در این زمینه نیاز است تا بتوان این تجربیات را با هم مقایسه کرد و بهترین روش‌های آموزش معلمان را در هر دوره تحصیلی شناسایی کرد. با توجه به اینکه تربیت معلمان یکی از عوامل مهم در بهبود کیفیت آموزش و پرورش است، بسیاری از کشورها برنامه‌های آموزشی مختلفی را برای تربیت معلمان در دوره‌های مختلف تحصیلی ارائه می‌دهند. این برنامه‌ها می‌توانند شامل دوره‌های تخصصی، دوره‌های کوتاه مدت، دوره‌های تربیت معلمان پس از فارغ‌التحصیلی و غیره باشند. بنابراین، پژوهش حاضر بر آن است با انجام مطالعه‌ای مقایسه‌ای در مورد نظام‌های تربیت معلم در زمینه محتوا و روش آموزشی و ارزشیابی دانشجوی معلمان در دوره تحصیلی کارشناسی ارشد در ایران و در تطابق با نظام‌های تربیت معلم کشورهای آمریکا، انگلستان، کانادا که در این نظام پیشرو هستند، به چالش‌های موجود در این زمینه‌ها در ایران دست یافته و به ارائه پیشنهادها و راهکارهای مناسب برای بهبود نظام تربیت معلم در دوره‌های مختلف تحصیلی در ایران و با توجه به وضعیت فعلی نظام آموزشی کشور، پردازد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر، جزء تحقیقات کیفی و مقایسه‌ای بوده و با هدف مطالعه تطبیقی نظام تربیت معلم دوره کارشناسی ارشد در کشورهای آمریکا، انگلستان، کانادا و ایران در قالب سه مؤلفه محتوا و روش آموزشی و ارزشیابی دانشجوی معلمان انجام گرفت. روش مطالعه، مروری و توصیفی بود و با استفاده از رویکرد چهارمرحله‌ای بردی یعنی توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه انجام گرفت. در مرحله اول به توصیف هر یک از مؤلفه‌های مورد تحقیق (محتوا و روش آموزشی و ارزشیابی دانشجوی معلمان در چهار کشور) پرداخته شد، سپس در مرحله تفسیر، اطلاعات مرحله قبل واری

شد. در مرحله همجواری نیز اطلاعات مراحل قبل طبقه‌بندی شده و کنار هم قرار گرفتند... در مرحله آخر نیز موارد مرحله قبلی، مقایسه شدند.

از میان کلیه کشورهای جهان، سه کشور آمریکا، انگلستان، کانادا به عنوان نمونه برای مقایسه با ایران انتخاب شدند. این سه کشور به دلیل پیشروبودن نظام تربیت انتخاب شدند. روش و ابزارگردآوری داده‌ها، اسناد و اطلاعات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی رسمی این دولت‌ها، کتاب‌ها و نشریات مرتبط با موضوع تحقیق است. اعتبار داخلی و خارجی اسناد بررسی شد. ملاک ورود منابع به حیطه بررسی، عبارت‌اند از: ۱. ترجیحاً در طی سال‌های ۲۰۱۴ الی ۲۰۲۳ به چاپ رسیده باشند و در منابع داخلی، جدیدتر باشند برای تعیین اعتبار داخلی، صحت اسناد و برای تعیین اعتبار خارجی، درجه اهمیت اسناد، ارزیابی شد.

یافته‌های پژوهش

نظام‌های تربیت معلم در دوره کارشناسی ارشد در مؤلفه‌های (محتوای آموزشی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان) در کشورهای آمریکا، انگلستان، کانادا و ایران چگونه است؟

جدول ۱. مؤلفه‌های محتوا و روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در آمریکا

مؤلفه‌ها	مضمین
محتوای آموزشی	۱. مبانی تئوری: در این بخش، مبانی تئوری و اصول آموزشی و یادگیری مورد بررسی قرار می‌گیرد. این بخش شامل مباحثی مانند تاریخچه آموزش و پرورش، نظریه‌های یادگیری، روش‌های تدریس و ارزیابی است.
	۲. مباحث مرتبط با آموزش و پرورش: در این بخش، مباحث مرتبط با آموزش و پرورش از جمله روش‌های تدریس، توسعه منابع آموزشی، فن‌آوری آموزشی، یادگیری مبتنی بر پروژه، مدیریت کلاس، روابط معلم و دانش‌آموز و غیره مورد بررسی قرار می‌گیرد.
	۳. روش‌های تحقیق و آمار: این بخش شامل مطالعات کمی و کیفی، تحلیل داده‌ها، آمار توصیفی و استنباطی و روش‌های آماری مورد استفاده در تحقیقات آموزشی است.
	۴. تخصصی‌شدن در حوزه‌های آموزشی: در بخش‌های تخصصی، دانشجویان با توجه به علاقه و تمایل خود، در حوزه‌های مختلفی مانند روان‌شناسی آموزشی، آموزش زبان دوم، آموزش ریاضی، آموزش کودکان با نیازهای ویژه و غیره تخصصی‌شده و مطالعات عمیقی در زمینه مورد نظر خود انجام می‌دهند.

مؤلفه‌ها	مضامین
	<p>۵. تجربیات عملی: در این بخش، دانشجویان به صورت عملی در مدارس و مراکز آموزشی مختلف فعالیت می‌کنند و تجربیات عملی برای اجرای بهتر تدریس را کسب می‌کنند (بلانچارد و داکر^۱، ۲۰۱۴). در دوره کارشناسی ارشد آموزش و پرورش در آمریکا، بر اساس نیازهای شغلی معلمان، محتوای آموزشی به صورت متنوع و گسترده‌ای طراحی شده است. برخی مباحث مهمی که در این دوره مورد بررسی قرار می‌گیرند، عبارت‌اند از:</p> <p>۶. آموزش و پرورش به روش‌های مختلف: در این بخش، مباحثی مانند آموزش مبتنی بر مشارکت، آموزش مبتنی بر مسئله، آموزش مبتنی بر تجربه، آموزش مبتنی بر تکنولوژی و آموزش مبتنی بر داده‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرند.</p> <p>۷. تکنولوژی آموزشی: در این بخش، مباحثی مانند استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی، کلاس‌های مجازی، گوگل کلاس روم، پلتفرم‌های آموزشی آنلاین و غیره بررسی می‌شوند.</p> <p>۸. فرهنگ‌های مختلف: در این بخش، بررسی می‌شود که چگونه معلمان می‌توانند با فرهنگ‌های مختلف در کلاس‌های چند فرهنگی کار کنند و چگونه می‌توانند آموزش و پرورش را به روشی مناسب برای دانش‌آموزان با فرهنگ‌های مختلف ارائه دهند.</p> <p>۹. آموزش ریاضی و علوم: در این بخش، روش‌های آموزش ریاضی و علوم و راهکارهایی برای بهبود فهم دانش‌آموزان در این حوزه‌ها بررسی می‌شوند.</p> <p>۱۰. آموزش زبان: در این بخش، مباحثی مانند یادگیری زبان دوم، آموزش زبان انگلیسی به دانش‌آموزان با زبان مادری متفاوت و راهکارهایی برای بهبود آموزش زبان مورد بررسی قرار می‌گیرند.</p> <p>۱۱. آموزش کودکان با نیازهای ویژه: در این بخش، مباحث مربوط به آموزش کودکان با نیازهای ویژه، روش‌های تدریس آنها و راهکارهایی برای بهبود آموزش آنها مورد بررسی قرار می‌گیرند.</p> <p>۱۲. مدیریت کلاس: در این بخش، روش‌های مدیریت کلاس، رفتارهای معلمان و دانش‌آموزان در کلاس درس، نحوه مدیریت تعاملات در کلاس و استفاده از اصول مدیریتی برای بهبود محیط آموزشی مورد بررسی قرار می‌گیرند.</p> <p>۱۳. روابط معلم-دانش‌آموز: در این بخش، روابط معلم-دانش‌آموز، ارتباطات موثر با دانش‌آموزان، روش‌هایی برای برقراری ارتباط با دانش‌آموزان و راهکارهایی برای حفظ مشارکت و تعامل دانش‌آموز در کلاس مورد بررسی قرار می‌گیرند.</p> <p>۱۴. مدیریت آموزشی: در این بخش، مباحثی مانند مدیریت سیستم آموزشی، مدیریت مالی و منابع، مدیریت منابع انسانی و مدیریت تحولات آموزشی مورد بررسی قرار می‌گیرند.</p>

مؤلفه‌ها	مضامین
	<p>۱۵. تحقیقات آموزشی: در این بخش، روش‌های تحقیق در آموزش و پرورش، کاربرد انواع روش‌های تحقیق در پژوهش‌های آموزشی، پیاده‌سازی و تفسیر نتایج پژوهش‌های آموزشی و نحوه نگارش مقالات علمی آموزشی مورد بررسی قرار می‌گیرند (بروور^۱، ۲۰۱۵).</p>
روش‌های آموزشی	<p>۱. آموزش مبتنی بر مسئله: در این روش، به دانشجویان مسائل و چالش‌هایی پیشنهاد می‌شود که آن‌ها را به دنبال راه‌حل‌هایی می‌برد. این روش به دانشجویان کمک می‌کند تا مهارت‌های حل مسئله خود را تقویت کنند و بهبود یابند.</p> <p>۲. آموزش مبتنی بر تجربه: در این روش، دانشجویان با استفاده از تجربیات خود، مطالب آموزشی را یاد می‌گیرند. این روش به دانشجویان کمک می‌کند تا مفاهیم آموزشی را به یادگیری‌های خود مرتبط کنند و به دنبال تجربیات جدید برای یادگیری باشند.</p> <p>۳. آموزش مبتنی بر تکنولوژی: در این روش، از تکنولوژی‌های آموزشی مختلف مانند نرم‌افزارهای آموزشی، کلاس‌های مجازی، پلتفرم‌های آموزشی آنلاین و غیره برای یادگیری استفاده می‌شود.</p> <p>۴. آموزش مبتنی بر داده‌ها: در این روش، از داده‌های آموزشی و اطلاعات دیگری که به دست آمده است، برای بهبود یادگیری استفاده می‌شود. این روش به دانشجویان کمک می‌کند تا از داده‌ها و اطلاعات موجود برای بهبود یادگیری خود استفاده کنند (بروور، ۲۰۱۵).</p>
روش‌های ارزشیابی آموزشی	<p>۱. ارزیابی فردی: در این روش، دانشجویان به صورت فردی ارزیابی می‌شوند و میزان یادگیری آن‌ها و پیشرفتشان در دوره آموزشی بررسی می‌شود. این روش شامل امتحانات نهایی کلاسی، پروژه‌های فردی، مقاله‌های نوشته‌شده و گزارش‌های پیشرفت فردی می‌شود.</p> <p>۲. ارزیابی گروهی: در این روش، دانشجویان به صورت گروهی ارزیابی می‌شوند. این روش به منظور ارزیابی همکاری و تعامل دانشجویان با یکدیگر، می‌تواند شامل پروژه‌های گروهی، ارائه گزارش‌های گروهی و بحث‌های گروهی باشد.</p> <p>۳. ارزیابی مشارکت: در این روش، میزان مشارکت دانشجویان در کلاس درس، در بحث‌ها، ارائه‌ها و فعالیت‌های دیگر ارزیابی می‌شود. این روش به منظور ارزیابی و بررسی همکاری دانشجویان در کلاس درس و تعامل آن‌ها با استاد و دانشجویان دیگر استفاده می‌شود.</p> <p>۴. ارزیابی پیوسته: در این روش، دانشجویان به صورت پیوسته طی دوره آموزشی ارزیابی می‌شوند. این روش شامل امتحانات کوتاه‌مدت، گزارش‌های پیشرفت مداوم و بررسی‌های مداوم می‌شود.</p> <p>۵. ارزیابی خلاصه: در این روش، نمره‌های دانشجویان از تمام آزمون‌ها و فعالیت‌های دوره جمع‌آوری شده و به صورت خلاصه ارزیابی می‌شوند. این روش شامل نمره‌دهی کلاسیک و نمره‌دهی مبتنی بر معیارها می‌شود (بابی^۲، ۲۰۱۶).</p>

1. Brewer
2. Babbie

جدول ۲. مؤلفه‌های محتوا و روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در کانادا

مضمین	مؤلفه‌ها
<p>۱. مفاهیم و اصول آموزش و پرورش: این دروس شامل فلسفه آموزش، روش‌های آموزشی، طراحی درس، مدیریت کلاس، ارزشیابی و فرهنگ و تنوع هستند.</p> <p>۲. دروس مرتبط با فرهنگ و تنوع: دروس مرتبط با فرهنگ و تنوع در دوره کارشناسی ارشد، به دانشجویان کمک می‌کنند تا با فرهنگ‌ها و تنوع‌های مختلف که در کلاس درس و در مجتمع آموزشی وجود دارند، آشنا شوند. این موضوع به عنوان یکی از اصول اساسی آموزش و پرورش در کانادا در نظر گرفته می‌شود.</p> <p>۳. تکنولوژی در آموزش: در دوره کارشناسی ارشد، دانشجویان با تکنولوژی در آموزش آشنا می‌شوند و یاد می‌گیرند که چگونه از ابزارهای تکنولوژی مانند نرم‌افزارهای آموزشی، ویدئوها، پلتفرم‌های آموزشی آنلاین و غیره در کلاس درس استفاده کنند. این موضوع و تمرکز بر استفاده از تکنولوژی در آموزش، نشان دهنده پیشرفت و تحولی است که در آموزش و پرورش در سراسر جهان در حال رخ دادن است.</p> <p>۴. آموزش و پرورش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه: در دوره کارشناسی ارشد با مفاهیم و اصول آموزش و پرورش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه نیز آشنا می‌شوند. این دروس شامل آموزش و پرورش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه مانند اختلالات رشدی و یادگیری، دانش‌آموزان با نیازهای تحصیلی خاص و غیره هستند (مک دونالد، ۲۰۲۳).</p>	محتوای آموزشی
<p>۱. سخنرانی: در این روش آموزشی، استاد مطالب را به صورت مستقیم و به صورت داد و ستد با دانشجویان به اشتراک می‌گذارد. این روش آموزشی برای انتقال مفاهیم و اصول پایه‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد.</p> <p>۲. گروه کاری: در این روش آموزشی، دانشجویان به گروه‌های کوچک تقسیم می‌شوند و برای حل مسئله و یادگیری همکاری می‌کنند. این روش آموزشی برای یادگیری مهارت‌های تیمی و همکاری مؤثر استفاده می‌شود.</p> <p>۳. کارگاه: در این روش آموزشی، دانشجویان به صورت فعال در یک موضوع خاص شرکت می‌کنند و با استفاده از تمرینات و فعالیت‌های عملی، مهارت‌های خود را تقویت می‌کنند. این روش آموزشی برای یادگیری مهارت‌های عملی و تجربی مورد استفاده قرار می‌گیرد.</p> <p>۴. پروژه محور: در این روش آموزشی، دانشجویان به صورت گروهی یا فردی به تحقیق و کار پروژه‌های مشغول می‌شوند. این روش آموزشی برای تقویت مهارت‌های تحقیق و تحلیلی و ارتباط با دیگران استفاده می‌شود.</p> <p>۵. آموزش مبتنی بر مشکل: در این روش آموزشی، دانشجویان برای حل یک مشکل خاص در یک موضوع خاص با یکدیگر همکاری می‌کنند. این روش آموزشی برای تقویت مهارت‌های حل مسئله و همکاری مؤثر استفاده می‌شود.</p> <p>همچنین، در دوره کارشناسی ارشد در نظام تربیت معلم کانادا، از روش‌های آموزشی مختلفی مانند مطالعه موردی، نمایش‌های تحت فشار، بازی‌های آموزشی، ویدئوها و آزمون‌های بسیار انواع استفاده می‌شود. با استفاده از این روش‌های آموزشی متنوع، دانشجویان می‌توانند به بهترین شکل ممکن آماده شوند و مهارت‌های</p>	روش‌های آموزشی

مؤلفه‌ها	مضامین
	لازم برای تدریس و رهبری کلاس را به دست آورند. همچنین، در دوره کارشناسی ارشد در نظام تربیت معلم کانادا، بر اساس رویکردی مشارکتی، دانشجویان باید به طور فعال در فرایند آموزش شرکت کنند و نقش فعالی در یادگیری خود داشته باشند (روش تدریس در برنامه‌های تربیت معلم کانادا، ۲۰۲۱).
روش‌های ارزشیابی آموزشی	<p>۱. آزمون‌ها: این روش ارزشیابی، بر اساس ارائه پرسش‌های چندگزینه، کوتاه‌پاسخ و/یا بلندپاسخ، مهارت‌های دانشجویان را ارزیابی می‌کند.</p> <p>۲. پروژه‌ها: در این روش ارزشیابی، دانشجویان باید یک پروژه کاربردی طراحی و تحویل دهند که توانایی‌های آن‌ها در حل مسائل تدریسی را نشان می‌دهد.</p> <p>۳. مطالعات موردی: در این روش ارزشیابی، دانشجویان باید یک مطالعه موردی در یک موضوع خاص ارائه دهند و توانایی‌های تحلیلی و کاربردی خود را به نمایش بگذارند.</p> <p>۴. نمایش‌های تحت فشار: در این روش ارزشیابی، دانشجویان باید در موقعیت‌های شبیه‌سازی شده مانند نمایش در کلاس درس، نشان‌دادن توانایی‌های تدریسی خود را به نمایش بگذارند.</p> <p>۵. ارزیابی همکاری: در این روش ارزشیابی، توانایی‌های دانشجویان در همکاری با دیگران برای حل مسائل و انجام پروژه‌ها ارزیابی می‌شود (دانشکده آموزش دانشگاه تورنتو، ۲۰۲۱).</p>

جدول ۳. مؤلفه‌های محتوا و روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در انگلستان

مؤلفه‌ها	مضامین
محتوای آموزشی	<p>۱. روان‌شناسی و علوم تربیتی: این موضوع به بررسی علوم روان‌شناسی و تربیتی از جمله روان‌شناسی یادگیری، روان‌شناسی توسعه، روان‌شناسی شناختی، روان‌شناسی شخصیت و روان‌شناسی اجتماعی می‌پردازد. همچنین، در این موضوع به بررسی مهمترین تئوری‌های روان‌شناسی و تربیتی پرداخته می‌شود.</p> <p>۲. مدیریت کلاس: این موضوع به بررسی مهارت‌های مدیریت کلاس و توانایی‌های معلمان در مدیریت رفتار دانش‌آموزان، بررسی روش‌های ایجاد تعامل مثبت و توانایی‌های حل مسئله و رفع تضاد در کلاس درس می‌پردازد.</p> <p>۳. برنامه‌ریزی درسی: این موضوع به بررسی روش‌های برنامه‌ریزی و طراحی درس برای تدریس مباحث مختلف در کلاس درس می‌پردازد. در این موضوع، به بررسی روش‌های ارزیابی دانش‌آموزان و روش‌های ارزیابی درسی نیز پرداخته می‌شود.</p> <p>۴. فناوری آموزشی: این موضوع به بررسی استفاده از فناوری در آموزش و پرورش و نحوه استفاده از ابزارهای فناوری آموزشی مثل نرم‌افزارهای آموزشی، ویدئو وینارها، پلتفرم‌های آموزشی و غیره می‌پردازد.</p>

1. Teaching Methods in Canadian Teacher Education Programs
2. Faculty of Education, University of Toronto

مؤلفه‌ها	مضامین
	<p>۵. روش‌های تدریس: این موضوع به بررسی روش‌های تدریس مختلف برای تدریس درس‌های مختلف می‌پردازد. مثلاً روش‌های مشارکتی، تدریس معکوس، تدریس باز، تدریس با استفاده از سوالات باز و غیره (حداد و میلر، ۲۰۱۷).</p> <p>۶. پژوهش در آموزش و پرورش: این موضوع به بررسی مهمترین روش‌های پژوهش در آموزش و پرورش، تحلیل داده‌ها و نتایج پژوهش، و نحوه استفاده از آنها برای بهبود کیفیت آموزش و پرورش می‌پردازد.</p> <p>۷. تعلیم و تربیت غیرمستقیم: این موضوع به بررسی روش‌های تربیت غیر مستقیم مانند فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی و بازی‌های آموزشی می‌پردازد. این روش‌ها به معلمان کمک می‌کنند تا دانش‌آموزان را به صورت غیرمستقیم در یادگیری و پرورش شخصیت‌های مثبتی همچون همکاری، تعامل، رهبری و صبر و شکیبایی تقویت کنند.</p> <p>۸. تحلیل سیستم‌های آموزشی: این موضوع به بررسی سیستم‌های آموزشی و نحوه ارزیابی، تحلیل و بهبود آنها می‌پردازد. در این موضوع، معلمان با چالش‌ها و مسائلی که در سیستم آموزشی انگلستان و سایر کشورها وجود دارد، آشنا می‌شوند و راهکارهایی برای بهبود آنها را بررسی می‌کنند.</p> <p>۹. تدریس دانش‌آموزان با نیازهای خاص: این موضوع به بررسی نیازهای دانش‌آموزان با نیازهای خاص، شامل دانش‌آموزان با معلولیت، دانش‌آموزان با نیازهای خاص اجتماعی و آکادمیک و دانش‌آموزان با دشواری‌های یادگیری می‌پردازد. در این موضوع، معلمان مهارت‌های لازم برای تدریس دانش‌آموزان با نیازهای خاص را فرا می‌گیرند (وزارت آموزش و پرورش، ۲۰۱۶).</p>
روش‌های آموزشی	<p>۱. سخنرانی‌ها و کلاس‌های درسی: این روش آموزشی، به دانشجویان معلمان این امکان را می‌دهد که با استفاده از پایه‌های نظری و تئوریک، مهارت‌های لازم برای تدریس و پرورش دانش‌آموزان را فرا بگیرند. در این روش، استادان و مدرسان، با ارائه مطالب در قالب سخنرانی یا کلاس درسی، به دانشجویان اطلاعات و مفاهیم مربوط به موضوعات آموزشی را ارائه می‌دهند.</p> <p>۲. گروه‌های کاری: در این روش آموزشی، دانشجویان معلمان به گروه‌های کوچک تقسیم می‌شوند و با همکاری و تعامل با یکدیگر، مسائل و چالش‌های مرتبط با آموزش و پرورش را بررسی می‌کنند. در این روش، دانشجویان با همکاری در گروه، مهارت‌های ارتباطی، همکاری و رهبری را بهبود می‌بخشند.</p> <p>۳. کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها: در این روش آموزشی، دانشجویان معلمان با شرکت در کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها، مهارت‌های عملی لازم برای تدریس و پرورش دانش‌آموزان را به دست می‌آورند. در این روش، دانشجویان با شرکت در فعالیت‌های عملی، مهارت‌هایی مانند برنامه‌ریزی درسی، ارائه درس و استفاده از فناوری‌های آموزشی را بهبود می‌بخشند.</p> <p>۴. کاربرد عملی: در این روش آموزشی، دانشجویان معلمان با شرکت در کاربرد عملی، مهارت‌های لازم برای تدریس و پرورش دانش‌آموزان را در محیط واقعی به دست می‌آورند. در این روش، دانشجویان با شرکت</p>

1. Haddad & Miller
2. Department for Education

مؤلفه‌ها	مضامین
	<p>در کاربرد عملی، مهارت‌هایی مانند تدریس در کلاس، ارتباط با دانش‌آموزان و ارزیابی عملکرد آنها را بهبود می‌بخشند.</p> <p>۵. تحقیق و پژوهش: در این روش آموزشی، دانشجویان معلمان با انجام تحقیقات و پژوهش‌های مرتبط با آموزش و پرورش، مهارت‌های لازم برای تحلیل داده‌ها و بهبود کیفیت آموزش و پرورش را به دست می‌آورند. در این روش، دانشجویان با انجام تحقیق و پژوهش، مهارت‌هایی مانند تحلیل داده‌ها، نوآوری و ارائه پیشنهادات برای بهبود آموزش و پرورش را بهبود می‌بخشند (دانشکده آموزش دانشگاه کمبریج).</p>
روش‌های ارزشیابی آموزشی	<p>۱. ارزیابی کلاسی: در این روش، استادان دوره کارشناسی ارشد، با بررسی عملکرد دانشجویان در کلاس درس، به ارزیابی آن‌ها می‌پردازند. این ارزیابی شامل ارزیابی میزان حضور و غیاب دانشجویان، ارزیابی میزان مشارکت و فعالیت آن‌ها در کلاس، ارزیابی کیفیت پاسخ‌های دانشجویان به سؤالات استادان و سایر فعالیت‌ها مرتبط با کلاس درس است.</p> <p>۲. پروژه‌ها و ارائه‌ها: در دوره کارشناسی ارشد، دانشجویان معلمان معمولاً پروژه‌هایی را طراحی و اجرا می‌کنند و ارائه‌های مرتبط با آن‌ها را به استادان ارائه می‌دهند. در این روش، استادان با بررسی کیفیت پروژه‌ها و ارائه‌ها، به ارزیابی دانشجویان می‌پردازند.</p> <p>۳. آزمون‌ها و ارزیابی‌های نهایی: در پایان هر ترم دوره کارشناسی ارشد، دانشجویان باید در آزمون‌های نهایی شرکت کنند. در این آزمون‌ها، استادان با بررسی عملکرد دانشجویان در آزمون‌ها، به ارزیابی آن‌ها می‌پردازند.</p> <p>۴. ارزیابی پیشرفت: در طول دوره کارشناسی ارشد، استادان با بررسی پیشرفت دانشجویان، به ارزیابی آن‌ها می‌پردازند. این ارزیابی شامل بررسی پیشرفت دانشجویان در مهارت‌های مرتبط با تدریس و پرورش دانش‌آموزان می‌شود.</p> <p>۵. بازخورد دانشجویان: در پایان هر ترم دوره کارشناسی ارشد، دانشجویان معلمان به استادان بازخورد می‌دهند. این بازخورد شامل نظرات و پیشنهادات دانشجویان درباره بهبود روش‌های آموزشی استادان و بهبود دوره کارشناسی ارشد است (دانشکده آموزش دانشگاه کمبریج).</p>

جدول ۴. مؤلفه‌های محتوا و روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در ایران

مؤلفه‌ها	مضامین
محتوای آموزشی	<p>محتوای آموزشی در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم ایران به طور کلی شامل سه دسته دروس است: دروس عمومی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - معارف اسلامی: این دروس به منظور آشنایی دانشجویان با مبانی اعتقادی و اخلاقی اسلام ارائه می‌شوند. - زبان فارسی: این دروس به منظور ارتقای مهارت‌های زبانی دانشجویان در زمینه‌های خواندن، نوشتن، صحبت کردن و درک مطلب ارائه می‌شوند. - تربیت بدنی: این دروس به منظور حفظ و ارتقای سلامت جسمی و روانی دانشجویان ارائه می‌شوند.

مؤلفه‌ها	مضامین
	<p>دروس تربیتی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - روان‌شناسی عمومی: این درس به منظور آشنایی دانشجویان با مبانی روان‌شناسی و کاربرد آن در آموزش و پرورش ارائه می‌شود. - روان‌شناسی تربیتی: این درس به منظور آشنایی دانشجویان با فرایندهای یادگیری و تدریس ارائه می‌شود. - اصول و فنون تدریس: این درس به منظور آموزش مهارت‌های تدریس به دانشجویان ارائه می‌شود. - مدیریت آموزشی: این درس به منظور آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی مدیریت در آموزش و پرورش ارائه می‌شود. - سنجش و اندازه‌گیری: این درس به منظور آموزش مهارت‌های سنجش و اندازه‌گیری پیشرفت تحصیلی به دانشجویان ارائه می‌شود. <p>دروس تخصصی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - روش تدریس رشته تخصصی: این درس به منظور آموزش روش‌های تدریس در رشته تخصصی دانشجویان ارائه می‌شود. - محتوای رشته تخصصی: این درس به منظور آشنایی دانشجویان با مبانی نظری و عملی رشته تخصصی ارائه می‌شود. - کارآموزی: این درس به منظور کسب تجربه عملی تدریس توسط دانشجویان ارائه می‌شود.
روش‌های آموزشی	<p>روش‌های آموزشی در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم ایران متنوع هستند و شامل موارد زیر می‌شوند:</p> <p>روش‌های سنتی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - سخنرانی: این روش متداول‌ترین روش آموزشی در دانشگاه‌های ایران است. در این روش، استاد به ارائه مطالب درس به صورت شفاهی می‌پردازد. - بحث و گفت‌وگو: در این روش، استاد و دانشجویان در مورد موضوعات درسی به تبادل نظر می‌پردازند. - پرسش و پاسخ: در این روش، دانشجویان می‌توانند سؤالات خود را از استاد بپرسند و استاد به آن‌ها پاسخ می‌دهد. <p>روش‌های فعال:</p> <ul style="list-style-type: none"> - کار گروهی: در این روش، دانشجویان به صورت گروهی به انجام فعالیت‌های آموزشی می‌پردازند. - مطالعه موردی: در این روش، دانشجویان به بررسی و تحلیل یک مورد خاص می‌پردازند. - شبیه‌سازی: در این روش، دانشجویان در شرایط واقعی یا شبیه‌سازی شده قرار می‌گیرند. <p>روش‌های نوین:</p> <ul style="list-style-type: none"> - آموزش مجازی: در این روش، دانشجویان از طریق سامانه‌های آنلاین به محتوای آموزشی دسترسی پیدا می‌کنند و به صورت غیرحضوری به یادگیری می‌پردازند. - یادگیری الکترونیکی: در این روش، از ابزارهای الکترونیکی مانند رایانه، تبلت و تلفن همراه برای ارائه محتوای آموزشی و انجام فعالیت‌های یادگیری استفاده می‌شود.

مؤلفه‌ها	مضامین
روش‌های ارزشیابی آموزشی	<p>ارزشیابی تکوینی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - امتحانات میان ترم: این امتحانات برای سنجش پیشرفت تحصیلی دانشجویان در طول ترم برگزار می‌شوند. - پرسش و پاسخ کلاسی: در این روش، استاد از دانشجویان در مورد مطالب درس سؤال می‌پرسد و به آن‌ها نمره می‌دهد. - فعالیت‌های کلاسی: در این روش، دانشجویان به انجام فعالیت‌های مختلفی مانند ارائه گزارش، حل تمرین و کار گروهی می‌پردازند و از آن‌ها نمره گرفته می‌شود. <p>ارزشیابی پایانی:</p> <ul style="list-style-type: none"> - امتحان نهایی: این امتحان در پایان ترم برای سنجش نهایی دانشجویان برگزار می‌شود. - ارائه پایان‌نامه: دانشجویان در پایان دوره کارشناسی ارشد باید یک پایان‌نامه تحقیقاتی ارائه دهند (برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد دانشگاه فرهنگیان^۱، ۱۴۰۲).

جدول ۵. تفاوت نظام‌های تربیت معلم در دوره کارشناسی ارشد در ایران، آمریکا، کانادا و انگلستان

مؤلفه‌ها	تفاوت
محتوای آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> - ایران: محتوای آموزشی در ایران بیشتر بر دروس تئوری و حفظیات تمرکز دارد. - آمریکا: محتوای آموزشی در آمریکا انعطاف پذیرتر است و دانشجویان می‌توانند دروس اختیاری را بر اساس علایق خود انتخاب کنند. - کانادا: محتوای آموزشی در کانادا بر آموزش در زمینه‌های چند فرهنگی و بومی تأکید دارد. - انگلستان: محتوای آموزشی در انگلستان بر آموزش در زمینه‌های اخلاقی و حرفه‌ای تأکید دارد.
روش‌های آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> - ایران: روش‌های آموزش در ایران بیشتر سنتی و مبتنی بر سخنرانی است. - آمریکا: روش‌های آموزش در آمریکا متنوع تر است و از روش‌های مختلفی مانند بحث و گفتگو، کار گروهی، مطالعه موردی و سمینار استفاده می‌شود. - کانادا: روش‌های آموزش در کانادا بر یادگیری مشارکتی و تجربی تأکید دارد. - انگلستان: روش‌های آموزش در انگلستان ترکیبی از روش‌های سنتی و نوین است.
روش‌های ارزشیابی آموزشی	<ul style="list-style-type: none"> - ایران: ارزشیابی در ایران بیشتر بر امتحانات کتبی و نهایی تمرکز دارد. - آمریکا: ارزشیابی در آمریکا از روش‌های مختلفی مانند امتحانات، تکالیف، ارائه‌های کلاسی و نگارش پایان نامه یا رساله انجام می‌شود. - کانادا: ارزشیابی در کانادا بر روش‌های مبتنی بر عملکرد مانند نمونه کارها و ارزشیابی هم‌تا تأکید دارد. - انگلستان: ارزشیابی در دوره‌های کارشناسی ارشد تربیت معلم در انگلستان بر مهارت‌های حرفه‌ای معلمان تمرکز دارد و شامل روش‌های عملی، مانند ارزشیابی در کلاس درس و بازخورد، می‌شود.

جدول ۶. شباهت نظام‌های تربیت معلم در دوره کارشناسی ارشد در ایران، آمریکا، کانادا و انگلستان

مؤلفه‌ها	شباهت
محتوای آموزشی	<p>- تمرکز بر دانش و مهارت‌های پایه‌ای: در تمام این چهار کشور، دوره‌های کارشناسی ارشد تربیت معلم بر دانش و مهارت‌های پایه‌ای که برای تدریس در سطوح مختلف تحصیلی لازم است، تمرکز دارند. این دانش و مهارت‌ها شامل موارد زیر می‌شوند:</p> <p>- مبانی نظری و فلسفی آموزش و پرورش؛ روان‌شناسی تربیتی؛ روش‌ها و فنون تدریس؛ مدیریت آموزشی؛ ارزشیابی تحصیلی</p> <p>- تخصصی‌تر شدن در مقطع کارشناسی ارشد: در حالی که دوره‌های کارشناسی تربیت معلم به طور کلی، بر دانش و مهارت‌های عمومی تدریس تمرکز دارند، دوره‌های کارشناسی ارشد فرصتی برای دانشجویان فراهم می‌کنند تا در زمینه‌های تخصصی‌تر، مانند آموزش کودکان استثنایی، آموزش چندفرهنگی یا رهبری آموزشی، تخصص پیدا کنند.</p>
روش‌های آموزشی	<p>- تمرکز بر دانش و مهارت‌های پایه‌ای: در تمام این چهار کشور، دوره‌های کارشناسی ارشد تربیت معلم بر دانش و مهارت‌های پایه‌ای که برای تدریس در سطوح مختلف تحصیلی لازم است، تمرکز دارند. این دانش و مهارت‌ها شامل موارد زیر می‌شوند:</p> <p>- مبانی نظری و فلسفی آموزش و پرورش؛ روان‌شناسی تربیتی؛ روش‌ها و فنون تدریس؛ مدیریت آموزشی؛ ارزشیابی تحصیلی</p> <p>- تخصصی‌تر شدن در مقطع کارشناسی ارشد: در حالی که دوره‌های کارشناسی تربیت معلم به طور کلی بر دانش و مهارت‌های عمومی تدریس تمرکز دارند، دوره‌های کارشناسی ارشد فرصتی برای دانشجویان فراهم می‌کنند تا در زمینه‌های تخصصی‌تر، مانند آموزش کودکان استثنایی، آموزش چندفرهنگی یا رهبری آموزشی، تخصص پیدا کنند.</p>
روش‌های ارزشیابی آموزشی	<p>- استفاده از روش‌های متنوع: در تمام این چهار کشور، از روش‌های متنوعی برای ارزشیابی دانشجویان در دوره‌های کارشناسی ارشد تربیت معلم استفاده می‌شود. این روش‌ها شامل موارد زیر می‌شوند:</p> <p>۱. امتحانات کتبی و شفاهی؛ تکالیف؛ پروژه‌ها؛ ارائه‌ها؛ ارزشیابی هم‌تا؛ ارزشیابی خودارزیابی؛ ارزشیابی عملکرد.</p> <p>۲. تمرکز بر یادگیری و پیشرفت: هدف اصلی ارزشیابی در دوره‌های کارشناسی ارشد تربیت معلم، نه فقط سنجش دانش و مهارت‌های دانشجویان</p>

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌طور که از جدول‌های ۱ تا ۴ مشخص شد دوره کارشناسی ارشد آموزش و پرورش در آمریکا، محتوای گسترده‌ای را در بر می‌گیرد که به دانشجویان کمک می‌کند تا مهارت‌های تدریس و یادگیری خود را توسعه دهند و بهترین روش‌های آموزشی را در کلاس‌های خود به کار بگیرند. این روش‌ها

به دانشجویان کمک می‌کنند تا مفاهیم و مطالب آموزشی را به یک شیوه جذاب، کاربردی و موثر یاد بگیرند. همچنین، در نظام تربیت معلم برای دانشجو معلمان آمریکا، ارزیابی بر اساس معیارهایی از جمله میزان یادگیری، شرکت فعال در کلاس درس، تعامل با همکاران و استاد، پیشرفت در پروژه‌ها و دیگر فعالیت‌ها، و توانایی ارائه گزارش‌های مختلف صورت می‌گیرد. این ارزیابی‌ها به منظور بهبود کیفیت آموزش و پرورش و افزایش توانایی‌های دانشجویان در زمینه تدریس و تربیت دانش‌آموزان استفاده می‌شوند. همچنین، این ارزیابی‌ها به عنوان یک ابزار برای ارزیابی مهارت‌ها و توانایی‌های دانشجویان در زمینه تدریس و پرورش، در فرایند استخدام معلمان نیز مورد استفاده قرار می‌گیرند.

دوره کارشناسی ارشد در نظام تربیت معلم انگلستان، برای توسعه مهارت‌های معلمان در زمینه تدریس و پرورش دانش‌آموزان طراحی شده است و محتوای آموزشی آن، شامل تمامی جنبه‌های آموزش و پرورش است. همین‌طور از روش‌های آموزشی متنوعی استفاده می‌کنند که به دانشجویان معلمان امکان می‌دهند تا مهارت‌های لازم برای تدریس و پرورش دانش‌آموزان را به دست آورند. در کل، ارزشیابی آموزشی در دوره کارشناسی ارشد در نظام تربیت معلم انگلستان، با استفاده از فعالیت‌های متنوعی از جمله ارزیابی کلاسی، پروژه‌ها و ارائه‌ها، آزمون‌های نهایی، ارزیابی پیشرفت و بازخورد دانشجویان صورت می‌گیرد.

در نظام تربیت معلم کانادا، دوره کارشناسی ارشد در رشته تربیت معلمی شامل درس‌ها و محتوای آموزشی متنوعی است. در دوره کارشناسی ارشد در نظام تربیت معلم کانادا، از روش‌های آموزشی مختلفی مانند مطالعه موردی، نمایش‌های تحت فشار، بازی‌های آموزشی، ویدئوها و آزمون‌های بسیار انواع استفاده می‌شود. با استفاده از این روش‌های آموزشی متنوع، دانشجویان می‌توانند به بهترین شکل ممکن آماده شوند و مهارت‌های لازم برای تدریس و رهبری کلاس را به دست آورند. ارزشیابی آموزشی در این دوره، به منظور ارزیابی دانشجویان بر اساس دانش، مهارت و توانایی‌هایی که در طول دوره آموزشی به دست آورده‌اند، به کار گرفته می‌شود.

نظام تربیت معلم ایران در حال تلاش برای ارتقای کیفیت آموزش و پرورش از طریق تربیت معلمان متخصص و کارآمد است. ارائه دروس عمومی و تربیتی در کنار دروس تخصصی به منظور

تربیت معلمانی با دانش و مهارت‌های لازم انجام می‌شود. انجام رساله تحقیقی به منظور ارتقای مهارت‌های پژوهشی دانشجو و توانمندسازی او در انجام تحقیقات علمی در حوزه آموزش و پرورش است. تنوع محتوای آموزشی دوره در گرایش‌های مختلف به منظور پاسخگویی به نیازهای مختلف نظام آموزشی کشور است. از سوی دیگر روش‌های فعال و نوین در برنامه درسی دوره کارشناسی ارشد تربیت معلم ایران کافی نیست. باید در نظر داشت تمرکز بیشتر بر روش‌های سنتی در آموزش معلمان می‌تواند منجر به تربیت معلمانی با رویکرد سنتی و غیر فعال در تدریس شود. همین‌طور، نبود تناسب و انسجام بین روش‌های آموزشی مصوب و محتوای آموزشی دوره و نیز نبود امکانات و تجهیزات لازم برای استفاده از روش‌های فعال و نوین آموزشی در همه دانشگاه‌ها مشکلات در این زمینه را بیشتر کند.

در زمینه ارزشیابی دانشجویان به نظر می‌رسد سهم ارزشیابی عملی در ارزشیابی کلی دانشجویان کافی نیست. تمرکز بیشتر بر ارزشیابی کتبی و شفاهی می‌تواند منجر به سنجش ناقص دانش و مهارت‌های دانشجویان شود. همچنین، نبود تناسب و انسجام بین روش‌های ارزشیابی مصوب و محتوای آموزشی دوره اصلاحات بیشتری را می‌طلبد.

در یک جمع‌بندی و با استفاده از مطالعات تطبیقی می‌توان نتیجه گرفت، در زمینه محتوای آموزشی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم برای دانشجو معلمان در ایران، چالش‌های زیادی وجود دارد که می‌توان به برخی از آن‌ها اشاره کرد: ۱. محدودیت در دسترسی به منابع آموزشی: در ایران، دسترسی دانشجویان به منابع آموزشی، از جمله کتب و مقالات جدید، محدود است. این موضوع می‌تواند تأثیر مستقیمی بر روی کیفیت آموزش دوره کارشناسی ارشد در نظام تربیت معلم برای دانشجو معلمان داشته باشد.

۲. نبود برنامه درسی واحد: در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم در ایران، برنامه درسی واحدی برای دانشگاه‌های مختلف وجود ندارد. این موضوع می‌تواند به عدم یکنواختی محتوای آموزشی و کیفیت آموزشی در دانشگاه‌های مختلف منجر شود.

۳. محدودیت در استفاده از فناوری آموزشی: استفاده از فناوری آموزشی، می‌تواند بهبود کیفیت آموزش دوره کارشناسی ارشد در نظام تربیت معلم برای دانشجو معلمان را بهبود بخشد. اما در

ایران، محدودیت‌هایی در استفاده از فناوری آموزشی وجود دارد که می‌تواند به کاهش کیفیت آموزش و تربیت منجر شود.

۴. نبود روش‌های آموزشی متنوع: در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم در ایران، روش‌های آموزشی متنوعی برای آموزش دانشجویان وجود ندارد. این موضوع می‌تواند به کاهش انگیزه و علاقه دانشجویان به یادگیری و بهبود کیفیت آموزش منجر شود.

۵. نبود سیستم ارزشیابی کارآمد: در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم در ایران، سیستم ارزشیابی کارآمدی وجود ندارد. این موضوع می‌تواند به کاهش کیفیت آموزش و تربیت و نزول اعتبار و اعتماد به دانشگاه‌های ایران منجر شود (رستمی و همکاران، ۱۴۰۰).

۶. نداشتن خدمات رفاهی مناسب: در بسیاری از دانشگاه‌های ایران، خدمات رفاهی مناسبی برای دانشجویان در دسترس نیستند. این موضوع می‌تواند به کاهش انگیزه و تمرکز دانشجویان در فرایند یادگیری منجر شود.

۷. بی‌توجهی به نیازهای بازار کار: با توجه به نیازهای بازار کار، برخی از رشته‌های تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم برای دانشجو معلمان بیشتر به خدمت‌رسانی به بازار کار مرتبط نیستند. این موضوع می‌تواند به عدم توانمندی دانشجویان در ورود به بازار کار و کاهش ارزش‌افزوده تحصیلاتی آن‌ها منجر شود.

۸. نبود تکنولوژی‌های مورد نیاز: برخی از دانشگاه‌های ایران، به دلیل محدودیت در دسترسی به تکنولوژی‌های مورد نیاز برای آموزش و تربیت، نمی‌توانند بهبودی در کیفیت آموزش دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم برای دانشجو معلمان ایجاد کنند.

۹. مشکلات مالی و بودجه‌ای: دانشگاه‌های ایران در بسیاری از موارد با مشکلات مالی و بودجه‌ای مواجه هستند که می‌تواند به کاهش کیفیت آموزش و تربیت دانشجویان در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم برای دانشجو معلمان منجر شود.

۱۰. نبود محیط آموزشی مناسب: در بسیاری از دانشگاه‌های ایران، محیط آموزشی مناسب برای دانشجویان فراهم نیست. این موضوع می‌تواند به کاهش تمرکز و انگیزه دانشجویان در فرایند یادگیری منجر شود (باراج، امید و ریگی، ۱۴۰۲).

در کل، چنانچه بخواهیم چالش‌هایی که در زمینه محتوای آموزشی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی دانشجویان در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم برای دانشجومعلم‌ان در ایران وجود دارد، بهبود داده شوند، نیازمند توجه به موضوعاتی مانند بهبود دسترسی دانشجویان به منابع آموزشی، ایجاد برنامه درسی واحد، استفاده بهینه از فناوری آموزشی، ارائه روش‌های آموزشی متنوع و ایجاد سیستم ارزشیابی کارآمد هستیم. همچنین، توجه به توسعه مهارت‌های آموزشی اساتید و توسعه بسترهای آموزشی به منظور بهبود کیفیت آموزش و تربیت نیز از اهمیت بالایی برخوردار است.

از سوی دیگر، بهبود کیفیت آموزش و تربیت در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم برای دانشجومعلم‌ان، نیازمند برطرف کردن چالش‌هایی است که در زمینه محتوای آموزشی، روش‌های آموزشی، ارزشیابی دانشجویان، خدمات رفاهی، نیازهای بازار کار، تکنولوژی‌های مورد نیاز، مشکلات مالی و بودجه‌ای و محیط آموزشی وجود دارد. برای رفع این چالش‌ها، نیازمند اقداماتی هستیم که شامل تأمین منابع مالی مناسب، بهبود دسترسی دانشجویان به منابع آموزشی، ایجاد برنامه درسی واحد، استفاده بهینه از فناوری آموزشی، ارائه روش‌های آموزشی متنوع، ایجاد سیستم ارزشیابی کارآمد، بهبود خدمات رفاهی، توجه به نیازهای بازار کار، تأمین تکنولوژی‌های مورد نیاز و فراهم کردن محیط آموزشی مناسب است. بهبود کیفیت آموزش و تربیت در دوره کارشناسی ارشد نظام تربیت معلم برای دانشجومعلم‌ان، نیازمند توجه به این چالش‌ها و اقداماتی برای برطرف کردن آن‌ها است.

با توجه به مواردی که ذکر شد، می‌توان از تجربیات کشورهای دیگر در زمینه آموزش و تربیت معلم بهره برد و با توجه به شرایط بومی ایران، این پیشنهادها را زیر را مطرح کرد:

۱. محتوای آموزشی: برای بهبود محتوای آموزشی در نظام تربیت معلم در ایران، می‌توان از تجربیات کشورهای دیگر در این زمینه استفاده کرد. برای مثال، در کشورهایمانند آمریکا و کانادا، برنامه درسی در دوره کارشناسی ارشد تربیت معلم به گونه‌ای طراحی شده است که دانشجویان با توجه به نیازهای بازار کار، مهارت‌های لازم را دریافت کنند. برای مثال، محتوای آموزشی در این کشورها شامل موضوعاتی مانند فناوری آموزشی، روش‌های آموزشی مبتنی بر تجربه، آموزش کودکان با نیازهای خاص و آموزش مبتنی بر مسئولیت‌پذیری اجتماعی است. در این راستا، پیشنهاد

می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، محتوای آموزشی با توجه به نیازهای بازار کار و نیازهای جامعه، بازنگری و تجدید نظر شود.

۲. روش‌های آموزشی: در کشورهایی مانند انگلستان، روش‌های آموزشی متنوعی برای آموزش و تربیت معلمان به کار گرفته می‌شود. برای مثال، در انگلستان، دانشجویان در دوره کارشناسی ارشد تربیت معلم، به صورت عملی و با حضور در کلاس درس، تجربه آموزشی می‌کنند. همچنین، روش‌های آموزشی مبتنی بر همکاری و تعامل بین دانشجویان و اساتید نیز می‌تواند مؤثر باشد. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که روش‌های آموزشی در نظام تربیت معلم در ایران، با توجه به شرایط بومی، متنوع شوند و از روش‌های مبتنی بر تجربه، عملی و همکاری و تعامل استفاده شود.

۳. ارزشیابی دانشجویان: در کشورهایی مانند آمریکا و انگلستان، سیستم ارزشیابی جامع دانشجویان در نظام تربیت معلم به کار گرفته می‌شود. در این سیستم، علاوه بر امتحانات نهایی، ارزیابی‌های مداوم و فرآیندهایی مانند بررسی پرونده‌های دانشجویی، رزومه‌ها و مصاحبه‌ها نیز انجام می‌شود. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، سیستم ارزشیابی دانشجویان را با توجه به نیازهای بازار کار و نیازهای جامعه، بازنگری و تجدید نظر شود. همچنین، ارزیابی‌های مداوم و فرایندهای پشتیبانی از دانشجویان، مانند مشاوره تحصیلی و حضور در کارگاه‌های آموزشی، به عنوان یکی از روش‌های ارزیابی، به کار گرفته شود.

۴. توسعه حرفه‌ای: در کشورهایی مانند کانادا، برای توسعه حرفه‌ای معلمان، برنامه‌های آموزشی مداوم و دوره‌های آموزشی مختلفی برای آن‌ها در نظر گرفته شده است. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، برای توسعه حرفه‌ای معلمان، برنامه‌های آموزشی مداوم و دوره‌های آموزشی مختلفی در نظر گرفته شود. همچنین، برای توسعه حرفه‌ای معلمان، باید فرصت‌های شغلی مناسب و پیشرفت حرفه‌ای فراهم شود.

۵. همکاری با صنعت: در کشورهایی مانند آمریکا، برای بهبود نظام تربیت معلم، همکاری با صنعت و شرکت‌های بزرگ در حوزه آموزش و پرورش انجام می‌شود. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، همکاری با صنعت و شرکت‌های بزرگ در حوزه آموزش و پرورش، برای بهبود محتوای آموزشی و توسعه حرفه‌ای معلمان، مورد توجه قرار گیرد.

۶. توجه به نیازهای آموزشی مناطق مختلف: در کشورهایی مانند کانادا، برای توسعه نظام تربیت معلم، توجه به نیازهای آموزشی مناطق مختلف و کمک به آموزش در مناطق محروم و کم‌برخوردار، در دستور کار قرار دارد. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، توجه به نیازهای آموزشی مناطق مختلف و کمک به آموزش در مناطق محروم و کم‌برخوردار، در دستور کار قرار گیرد.

۷. توجه به نیازهای آموزشی دانشجویان با نیازهای خاص: در کشورهایی مانند آمریکا و کانادا، برای توسعه نظام تربیت معلم، توجه به نیازهای آموزشی دانشجویان با نیازهای خاص، در دستور کار قرار دارد. به عنوان مثال، در کانادا، برای توسعه نظام تربیت معلم، برنامه‌های آموزشی مختلفی برای دانشجویان با نیازهای خاص در نظر گرفته شده است. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، توجه به نیازهای آموزشی دانشجویان با نیازهای خاص، به عنوان یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها در نظر گرفته شود.

۸. استفاده از فناوری آموزشی: در کشورهایی مانند آمریکا و انگلستان، از فناوری آموزشی در نظام تربیت معلم استفاده می‌شود. به عنوان مثال، در این کشورها، از نرم افزارهای آموزشی و ابزارهای دیجیتالی برای بهبود فرایند آموزش و ارزیابی دانشجویان استفاده می‌شود. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، استفاده از فناوری آموزشی، به عنوان یکی از روش‌های بهبود فرآیند آموزش و ارزیابی دانشجویان، مورد توجه قرار گیرد.

۹. ایجاد شبکه‌های همکاری با دانشگاه‌های بین‌المللی: در کشورهایی مانند انگلستان و آمریکا، برای بهبود نظام تربیت معلم، شبکه‌های همکاری با دانشگاه‌های بین‌المللی ایجاد شده است. این شبکه‌ها باعث افزایش تعامل و تبادل نظر بین اساتید و دانشجویان دانشگاه‌ها در سطح بین‌المللی می‌شوند و از این طریق، امکان بهره‌گیری از تجربیات و دانش‌های جدید، افزایش مهارت‌ها و بهبود کیفیت آموزش فراهم می‌شود. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، ایجاد شبکه‌های همکاری با دانشگاه‌های بین‌المللی، به منظور تبادل نظر، بهره‌گیری از تجربیات و بهبود کیفیت آموزش، مورد توجه قرار گیرد.

۱۰. توجه به آموزش مهارت‌های زندگی: از طرف دیگر، آموزش مهارت‌های زندگی به عنوان یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها در نظر گرفته شده است. این مهارت‌ها شامل مهارت‌های ارتباطی، حل مسئله، تفکر انتقادی و خلاقیت، همکاری و کار گروهی، همچنین توانایی‌های فردی مانند مدیریت زمان و استرس می‌شوند. در این راستا، پیشنهاد می‌شود که در نظام تربیت معلم در ایران، آموزش مهارت‌های زندگی، به عنوان یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها در نظر گرفته شود، تا دانشجویان به علاوه از تخصص آموزشی خود، بتوانند مهارت‌های زندگی نیز را در کلاس درس به دانش‌آموزان بیاموزند. به طور کلی، با بررسی تجربیات کشورهای دیگر در زمینه آموزش و تربیت معلم، می‌توان از این تجربیات بهره برد و با توجه به شرایط بومی ایران، نظام تربیت معلم را بهبود داد. این بهبودها می‌تواند بهبود محتوای آموزشی، استفاده از روش‌های آموزشی متنوع، ارزشمند مفید است.

منابع

باراج، فاطمه، امید، کلثوم، و ریگی، ساناز (۱۴۰۲). چالش‌های تربیت معلم در ایران. هشتمین همایش ملی پژوهش‌های نوین در حوزه علوم تربیتی و روان‌شناسی ایران، ایلام، ۲۶ اسفندماه ۱۴۰۲.

رستمی، علی اصغر، دریا، عادل، زاهدی، فرامرزی، و مرتضی‌زاده، پیمان (۱۴۰۰). چالش‌های پیش روی دانشگاه فرهنگیان و ارائه راهکار در جهت تربیت معلم جمهوری اسلامی ایران، هشتمین همایش ملی تازه‌های روان‌شناسی مثبت، هرمزگان، ۱۹ اسفندماه ۱۴۰۰.

- Babbie, E. (2016). *The basics of social research* (7th ed.). Cengage Learning.
- Blanchard, P. N., & Thacker, J. W. (2013). *Effective training: Systems, strategies, and practices* (5th ed.). Pearson.
- Brewer, J. A. (2015). *Introduction to educational research* (9th ed.). Pearson.
- Cochran-Smith, M., & Zeichner, K. M. (Eds.). (2005). *Studying teacher education: The report of the AERA Panel on Research and Teacher Education*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Creemers, B. P. M., & Kyriakides, L. (2012). *The dynamics of educational effectiveness: A contribution to policy, practice, and theory in contemporary schools*. Routledge.
- Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Teacher Education*, 57(3), 300-314
- Department for Education. (2016). Teachers' standards. Retrieved from [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/665520/Teachers_Standards.pdf
- European Commission. (2013). Supporting teacher competence development for better learning outcomes. Education and Training 2020, Thematic Working Group on Teachers. Publications Office of the European Union.
- Faculty of Education, University of Toronto. (2021). Teacher Education Program. Retrieved from https://www.oise.utoronto.ca/bEd/bEd_Teacher_Education_Program.html
- Haddad, S., & Miller, M. (2017). *Education in Britain: Policy, government and performance*. *Roshd*, 74(19), 70-87.
- Hattie, J., & Yates, G. (2014). *Visible learning and the science of how we learn*. Routledge.
- Liu, O. L., Lee, H. S., & Lin, X. (2016). Teacher education programs and teacher learning: Current models and future trends. In J. L. Polman, E. A. Kyza, D. K. O'Neill, I. Tabak, W. R. Penuel, A. S. Jurow, K. O'Connor, T. Lee, & L. D'Amico (Eds.), *The international handbook of the learning sciences* (2nd ed., pp. 403-410). Routledge.
- MacDonald, M. (2023). *Teacher education in Canada: A comprehensive approach*. Toronto, ON: University of Toronto Press.
- Ministry of Education of the People's Republic of China. (2021). Master's degree in teacher education in China. Retrieved from http://en.moe.gov.cn/documents/educationlawsandregulations/202106/t20210625_549616.html.

- Ontario College of Teachers. (2021). Teacher Education in Ontario. Retrieved from <https://www.oct.ca/becoming-a-teacher/teacher-education-in-ontario>
- Teaching Methods in Canadian Teacher Education Programs.(2021) ·Education Canada <https://www.edcan.ca/articles/teaching-methods-canadian-teacher-education-programs/>
- University of Cambridge Faculty of Education. (n.d.). PGCE courses. Retrieved from <https://www.educ.cam.ac.uk/courses/pgce/>
- Zhang, L., & Yan, Y. (2016). Assessment of Teacher Education in China: Progress and Challenges. In *Teacher Education in the 21st Century: Emerging Issues and Challenges* (pp. 155-170). Springer.